

TALE

Samråd Y om afklaring til ressourceforløb, fleksjob og førtidspension

5. september 2022

J.nr. 2022 - 6791

CAP
Katrine Bundgaard Schow Mad-
sen

Samrådsspørgsmål Y

Borgere med en meget begrænset arbejdsevne udsættes for lange afklaringsforløb uden sikkerhed for, at de kan blive visiteret til et fleksjob eller tilkendes en førtidspension. En arbejdsevne på fx 7 timer om ugen vidner om betydelige helbreds-mæssige udfordringer, og bør medføre at borgeren hurtigst muligt får hjælp til at finde et fleksjob eller tildeles en førtidspension.

Mener regeringen at de gældende regler om vurdering af arbejdsevnen for borgere med en nedsat arbejdsevne fungerer efter hensigten? Er regeringen enig i, at konsekvenserne ved det gældende arbejdsevnebegreb bl.a. er, at det kan være meget vanskeligt – og en meget langtrukken proces – at blive afklaret til fleksjob eller en førtidspension? Hvorfor ønsker regeringen ikke at følge forslaget fra Værdig Reform, en sammenslutning af 66 faglige- og sociale organisationer, om at give borgere med en meget begrænset arbejdsevne retskrav om fleksjob eller førtidspension? Mener regeringen af det er fordrende for borgernes helbred og udvikling af arbejdsevne, at de i stedet skal gennemgå lange, udsigtsløse – og i nogle tilfælde gentagende – afklaringsforløb?

Indledning

Tak for det.

Og tak til Victoria Velásquez, Jette Gottlieb og Jonathan Simmel for at have indkaldt til det her samråd her.

Samrådet det handler jo om de gældende regler for afklaring af arbejdsevne for ledige borgere med nedsat arbejdsevne.

I spørger også til, om systemet fungerer efter hensigten, og om borgere med en arbejdsevne på 7 timer eller derunder skal have et retskrav til at vælge imellem enten førtidspension eller fleksjob.

Ulykkelige enkeltsager

Indledningsvist vil jeg gerne slå fast, at de ulykkelige enkeltsager, der har været fremme i medierne på det sidste, har berørt mig meget. Reglerne skal hjælpe borgere med nedsat arbejdsevne til at udvikle deres arbejdsevne, så de kan få mulighed for et liv med arbejde. Reglerne skal ikke fastholde borgere i lange udsigtsløse eller gentagende afklaringsforløb, som det fremgår af spørgsmålet.

Derfor har jeg også allerede meldt ud, at vi skal gøre noget grundlæggende anderledes. Det vender jeg også tilbage til i min besvarelse.

Regler om afklaring til førtidspension, fleksjob og ressourceforløb

Det er sådan set gode intentioner, der ligger bag de gældende regler. Borgere i det danske velfærdssystem har ret til en række forskellige ydelser, hvis man ikke kan forsørge sig selv.

Ydelserne er behovsbestemte, og den enkelte borger skal derfor visiteres til dem. Det er et helt centralt princip i vores ydelsessystem.

Samtidig er intentionen med reglerne, at flest muligt får hjælp til at kunne blive en del af arbejdsmarkedet, og at færrest muligt henvises til passiv forsørgelse. Det er en svær balancegang, for vi skal selvfølgelig også sikre, at der tilkendes førtidspension, når der ikke er andre muligheder.

Inden en borger kan blive tildelt fleksjob eller førtidspension, skal der derfor foretages en grundig afklaring af den enkelte borgers arbejdsevne og udviklingsmuligheder.

Det er kommunen, som står for at afklare arbejdsevnen, ligesom det er kommunen, der tilkender ydelserne.

For at bevilge et fleksjob skal relevante tilbud og tiltag være afprøvet for at bringe eller fastholde personen i ordinær beskæftigelse.

Hvis man som borger har en meget begrænset arbejdsevne – altså ganske få timer om ugen, er det samtidig en forudsætning for tilkendelse af fleksjob, at kommunen vurderer, at borgeren kan udvikle sin arbejdsevne inden for en rimelig periode.

Tilkendelse til førtidspension indebærer derimod, at det er dokumenteret, at arbejdsevnen slet ikke kan forbedres ved deltagelse i relevante aktiverings- eller behandlingstilbud.

Og denne her afklaring kan fx foregå som led i et ressourceforløb.

Om ressourceforløb

Formålet med et ressourceforløb er at udvikle arbejdsevnen gennem en tværfaglig og sammenhængende indsats rettet mod job og uddannelse.

Det gode ressourceforløb er der, hvor det lykkes, at tilrettelægge og gennemføre et tværfagligt, helhedsorienteret forløb af høj kvalitet, som hjælper den enkelte godt videre i livet.

Det handler om at investere i mennesker og sikre, at alle, der kan, får mulighed for at blive en del af fællesskabet på en arbejdsplads.

Forligskredsen har tidligere præciseret reglerne for, hvornår der skal igangsættes ressourceforløb. Det er således ikke et krav, at borgeren skal igennem et ressourceforløb – der skal være tale om realistiske udviklingsmuligheder.

Arbejdsevne

Jeg mener helt grundlæggende, at alle, der er berettiget til en førtidspension eller et fleksjob, selvfølgelig skal have det.

Men jeg mener samtidig, at det er fornuftigt, at der foretages en grundig afklaring af borgernes arbejdsevne, inden der visiteres til førtidspension og fleksjob.

Alle har pligt til at bidrage så meget til samfundet, som de kan, og alle med nedsat arbejdsevne har ret til at være en del af et rummeligt arbejdsmarked.

En førtidspension betyder, at man står permanent uden for det fællesskab, som arbejdsmarkedet er.

Vi skylder derfor både den enkelte borger og samfundet, at vi tænker os godt om, før vi dømmer nogen ude af fællesskabet.

Udfordringer ved afklaringsreglerne

Når det er sagt, så er jeg helt enig i, at afklaringsprocessen til førtidspension og fleksjob ikke er uden udfordringer.

Vi skal være bedre til at identificere det tidspunkt, hvor det ikke længere giver mening at fortsætte med at udvikle arbejdsevnen.

I 2020 justerede regeringen derfor sammen med den øvrige forligskreds ressourceforløbsordningen, fordi *for* mange borgere oplevede, at forløbene trak ud og manglede indhold.

Vi indførte bl.a. en indsatsgaranti og forkortede forløbenes maksimale længde fra fem år til tre år. Det er endnu for tidligt at vurdere, hvordan de nye regler virker.

Men efter min opfattelse er der stadig *for* mange borgere, som tilbringer alt for mange år på midlertidige ydelser uden enten at komme i arbejde eller få en afklaring til fx et fleksjob.

Det vidner om et system, der ikke fungerer efter hensigten.

Regeringen er derfor i færd med at foretage en række ændringer af området, så flere hjælpes hurtigere videre.

Afklaringsret i kontanthjælpsaftale

Vi har allerede taget første skridt på vejen.

Med aftalen om et nyt kontanthjælpssystem har vi besluttet at indføre en afklaringsret til aktivitetsparate borgere over 30 år, der har modtaget kontanthjælp i mere end to år.

Afklaringsretten indebærer at kommunen skal tage stilling til, om borgeren fortsat skal være i kontanthjælpssystemet eller overgå til en anden ydelse. Desuden får borgeren ret til at søge om fleksjob og ressourceforløb efter to år på kontanthjælp.

I forvejen har alle borgere i beskæftigelsessystemet ret til at søge om førtidspension.

Og jeg er helt sikker på, at afklaringsretten vil få stor betydning for rigtig mange borgere på kanten af arbejdsmarkedet.

Kritisk gennemgang af førtidspension- og fleksjobreformen

Derudover er regeringen netop nu i færd med forhandlingerne om en kritisk gennemgang af førtidspension og fleksjobreformen sammen med resten af forligskredsen. Til forhandlingerne har regeringen fremlagt forslag, der har til hensigt at fjerne en række proces- og dokumentationskrav, så flere borgere får en hurtigere afklaring, og så vi mindsker bureaukratiet. Derudover har vi også fokus på at styrke retssikkerheden ved at give borgerne i systemet flere rettigheder.

Helt konkret ønsker regeringen fx at udvide afklaringsretten fra kontanthjælpsaftalen, sådan at alle borgere i beskæftigelsessystemet kan søge om fleksjob og ressourceforløb på det forelæggende grundlag.

Gentænkning af beskæftigelsesindsatsen

Regeringen ønsker dog at gå videre end det.

Det er regeringens holdning, at der er behov for en grundlæggende gentænkning af hele den måde, som jobcentrene fungerer på.

Vi skal rydde op i regler, fjerne unødige krav og give plads til en ordentlig behandling af borgerne.

Selvom mange sagsbehandlere ude i jobcentre brænder for at gøre en forskel for borgerne, er der også alt for mange eksempler på, borgere som bliver slæbt igennem unødvendig og dyr aktivering, som ikke bringer dem tættere på et job.

Det er både uværdigt for borgeren og også økonomisk uhensigtsmæssigt for samfundet.

Afslutning

Jeg mener derfor, at regeringen på mange måder deler spørgernes ønske om, at der skal ske grundlæggende ændringer på området.

Jeg tror dog ikke, at forslaget om, at borgere med en arbejdsevne på under syv timer kan vælge mellem førtidspension eller fleksjob, er den rigtige vej at gå. Men i forligskredsen drøfter vi jo også en

række af de forslag, der er fremlagt af bl.a. Værdig Reform.

Det er svært at se, hvorfor en fast timegrænse skulle løse problemerne – og selve vurderingen af om man kan arbejde lige over eller under 7 timer, vil jo også være en sammensat og skønsmæssig vurdering.

Men vigtigst af alt, vil der en risiko for, at vi kommer til at parkere alt for mange danskere uden for arbejdsmarkedet i en alt for tidlig alder.

Jeg mener i stedet, at løsningen ligger i, at der foretages en grundlæggende sanering af beskæftigelsessystemet, så vi kan få ryddet ud i unødvendige processer og få mere værdighed ind i sagsbehandlingen.

Vi ved, at det ikke bliver let, men vi skylder borgerne at tage opgaven på os.

Og det er vi i regeringen helt klar til.

Tak for ordet.